

De Staatssecretaris van Financiën
Postbus 20201
2500 EE DEN HAAG

Datum
16 januari 2024

Ons kenmerk
2023-226534

Uw brief van
31 augustus 2023

Uw kenmerk
-

Onderwerp
Gegevensverstrekking douane aan politie, KMar, FIU en FIOD

Geachte mevrouw de Vries,

Bij brief van 31 augustus 2023 is de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) op grond van het bepaalde in artikel 36, vierde lid, van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) en artikel 35b, eerste lid, onder b, van de Wet politiegegevens (Wpg), geraadpleegd over de concept-wijziging van de Algemene douanewet met betrekking tot het creëren van een wettelijke grondslag voor het verstrekken van gegevens door de inspecteur aan de politie, de Koninklijke Marechaussee, de Financial Intelligence Unit - Nederland en de Belastingdienst/Fiscale inlichtingen- en opsporingsdienst, ten behoeve van de uitvoering van politie- of toezichtstaken (hierna: het concept).

Beoordeling van de persoonsgegevens aspecten van het concept geeft de AP aanleiding tot het maken van enkele opmerkingen.

Strekking van het concept

Deze wetswijziging maakt het mogelijk dat in sommige gevallen al in de toezichtfase, wanneer nog geen sprake is van een (redelijk vermoeden van een) strafbaar feit, douanegegevens kunnen worden verstrekt aan de politie, KMar, FIU¹ of FIOD.

¹ Zie [wetten.nl - Regeling - Instellingsbesluit FIU-Nederland 2013 - BWBR0033439 \(overheid.nl\)](#).

Datum
16 januari 2024

Ons kenmerk
2023-226534

Verstrekking aan de politie en KMar

De eerste mogelijkheid om gegevens² te verstrekken aan de politie of de KMar, heeft betrekking op het verstrekken van gegevens die relevant kunnen zijn voor het verkrijgen van inzicht in misdrijven waarop naar de wettelijke omschrijving een bevel tot voorlopige hechtenis zou kunnen worden gegeven.³

De tweede mogelijkheid om gegevens te verstrekken aan de politie of de KMar, heeft betrekking op het verstrekken van gegevens in individuele gevallen, indien de douane oordeelt dat dit noodzakelijk is met het oog op een zwaarwegend algemeen belang^{4,5}

Bij amvb worden nadere regels gesteld over deze verwerkingen.⁶

Verstrekking aan FIU en FIOD

De douane kan gegevens⁷ verstrekken aan de FIU en de FIOD voor zover zij deze behoeven voor de uitvoering van hun taken gericht op het verkrijgen van inzicht in goederenstromen met het oog op het voorkomen van witwassen door middel van internationale handelstransacties^{8,9}

De tweede mogelijkheid om gegevens te verstrekken aan (uitsluitend) de FIOD is gericht op het verstrekken van gegevens en inlichtingen met betrekking tot individuele gevallen noodzakelijk voor de strafrechtelijke handhaving op het gehele werkterrein van de FIOD^{10, 11}

Bij amvb worden nadere regels gesteld over deze verwerkingen.¹²

² Waaronder persoonsgegevens (MvT p. 10).

³ Artikel 1:39, eerste lid, Adw. Het kan hierbij ook gaan om het verstrekken van grote hoeveelheden gegevens (bulkinformatie) voor brede analyse zoals fenomeenonderzoek en systeemanalyse, waarbij de politie of de KMar een beroep op de douane doet om gegevens te verstrekken met betrekking tot een bepaalde sector, productgroep, regio, et cetera, bijvoorbeeld alle aangiftegegevens van transportbedrijven in een bepaalde regio (MvT p. 5).

⁴ Onder het begrip "zwaarwegend algemeen belang" wordt verstaan: het belang van de nationale veiligheid, de openbare veiligheid of het economisch welzijn van het land, het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden of de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen. Hierbij wordt aangesloten op de EVRM jurisprudentie (MvT p. 10).

⁵ Artikel 1:39, tweede lid, Adw. Bijvoorbeeld de politie constateert dat een auto met inzittenden zich enige tijd verdacht ophoudt in de buurt van een (lucht)haventerrein. De politie wil weten of de douane deze auto al eerder is tegengekomen bij een douanecontrole (MvT p. 5).

⁶ Artikel 1:39, vierde lid, Adw.

⁷ Waaronder persoonsgegevens (ambtelijke informatie per e-mail).

⁸ ook wel Trade Based Money Laundering (TBML) genoemd.

⁹ Artikel 1:40, eerste lid, Adw. Ook hier kan het gaan om het verstrekken van grote hoeveelheden gegevens (bulkinformatie) voor brede analyse zoals fenomeenonderzoek en systeemanalyse, waarbij de FIU of FIOD een beroep op de douane doet om gegevens te verstrekken met betrekking tot een bepaalde sector, productgroep, regio, etc (MvT p. 6).

¹⁰ Dit werkterrein wordt in de MvT omschreven als : "het aanpakken van financiële en fiscale criminaliteit" (p. 7).

¹¹ Artikel 1:40, tweede lid, Adw.

¹² Artikel 1:40, vierde lid, Adw.

Datum
16 januari 2024

Ons kenmerk
2023-226534

Eerder advies AP

De AP adviseerde over een eerdere versie van dit voorstel als volgt:

“De AP adviseert veel nauwkeuriger te omschrijven in welke gevallen douanegegevens nodig zijn voor politie of KMar terwijl bij hen (nog) geen redelijk vermoeden van een strafbaar feit bestaat. Daarbij dient ook te worden aangegeven in welke vorm en omvang deze gegevens zullen worden verstrekt, en welke waarborgen worden getroffen om deze gegevensverstrekking tot het noodzakelijke te begrenzen”.¹³

In het concept is hieraan op de volgende wijze tegemoet gekomen:

1. In artikel 1:39 en in de memorie van toelichting¹⁴ is nauwkeuriger omschreven in welke gevallen douanegegevens zullen worden verstrekt aan politie of KMar (drempels voor verstrekking).
2. In de memorie van toelichting is nader ingegaan op de wijze van verstrekking (zo mogelijk geanonimiseerd) en de omvang van de gegevensverstrekking.¹⁵
3. In lagere regelgeving zullen nadere regels worden gesteld aan de gegevensverstrekkingen (onder andere over welke gegevens worden verstrekt).¹⁶

De verstrekking aan FIU en FIOD vormde geen onderdeel van het wetsvoorstel waarover de AP eerder (in 2021) adviseerde.

Advies over dit concept

Anonimiseren

In de memorie van toelichting wordt opgemerkt dat gegevens zo mogelijk worden geanonimiseerd voordat zij door de douane worden verstrekt aan de genoemde partijen.¹⁷

Anonimiseren is in het algemeen de meest effectieve vorm van bescherming van persoonsgegevens en is daarom ook hier een belangrijke waarborg tegen misbruik.

De AP adviseert daarom dit uitgangspunt op te nemen in het concept zelf, en niet alleen in de memorie van toelichting.

Politiegegevens

In het concept worden de door politie, KMar, FIU en FIOD ontvangen gegevens aangemerkt als politiegegevens in de zin van de Wet politiegegevens (Wpg).¹⁸

¹³ Advies AP 19 augustus 2021 (z2021-10869), p. 4.

¹⁴ Zie p.2 van het advies.

¹⁵ Zie voetnoot 3 van het advies.

¹⁶ Artikel 1:39, vierde lid.

¹⁷ MvT p. 5, 7. Ambtelijk is aangegeven dat dit geldt voor alle verstrekkingen die door het concept worden bestreken.

¹⁸ Artikel 1:39, derde lid (politie en KMar), en artikel 1:40, derde lid (FIU en FIOD).

Datum
16 januari 2024

Ons kenmerk
2023-226534

Deze bepalingen zijn overbodig: voor politie en KMar volgt dit reeds uit de Wet politiegegevens¹⁹; voor FIOD volgt dit uit het Besluit politiegegevens bijzondere opsporingsdiensten²⁰; voor FIU volgt dit uit de Wet ter voorkoming van witwassen en financiering van terrorisme (Wwft).²¹

De AP adviseert daarom artikel 1:39, derde lid, en artikel 1:40, derde lid te schrappen.

Werklast AP

Aannemelijk is dat het concept de AP zal nopen tot beperkte extra inzet. Deze inzet is nog niet verdisconteerd in de financiering van de AP. Dit zal voorafgaand aan inwerkingtreding in overleg met de Minister voor Rechtsbescherming - als verantwoordelijke voor de begroting ten laste waarvan de AP wordt gefinancierd - moeten worden geadresseerd. Om die reden wordt afschrift van dit advies gezonden aan de Minister voor Rechtsbescherming.

Openbaarmaking

Dit advies wordt binnen twee weken op de website van de AP gepubliceerd.

Hoogachtend,
Autoriteit Persoonsgegevens,

Aleid Wolfsen
voorzitter

¹⁹ Artikel 1, onder a, Wpg in verband met artikelen 3 en 4 Politiewet.

²⁰ Artikel 2, eerste lid, Besluit politiegegevens bijzondere opsporingsdiensten.

²¹ Artikel 14, derde lid, Wwft.